

Examinering generieke en beroepsspecifieke eisen taal en rekenen Cohorten vanaf 2010

Vooraf

Cohortenoverzicht

In het cohortenoverzicht van het Steunpunt wordt per cohort, per opleidingsniveau en per jaar van diplomering weergegeven wat er geëxamineerd moet worden op het gebied van Nederlands, rekenen en moderne vreemde talen en welke slaag-/zakregeling daarbij geldt.

In voorliggend document gaat het over de manier van examineren van de generieke eisen en de manier van examineren van de beroepsspecifieke eisen.

Indeling van het kwalificatiedossier:

In deel B staan de generieke taal- en rekeneisen (referentieniveaus) beschreven.

In deel C staan de specifieke taal- en rekenvaardigheden beschreven die nodig zijn voor het beroep. Deze staan genoemd bij de beschrijving van kerntaken en werkprocessen.

In deel D is toegelicht op welk niveau de specifieke beroepsgerichte taal en rekenvaardigheden zich bevinden. De informatie in deel D is bedoeld ter verantwoording en ter toelichting ten behoeve van het onderwijs en de examinering. De indicatieve niveaus in deel D zijn geen exameneisen.

Examinering van generieke eisen voor Nederlands, rekenen en Engels

De generieke eisen betreffen de door de overheid vastgestelde kwalificatie-eisen die aan elk kwalificatiedossier zijn toegevoegd, ongeacht het beroep. Deze eisen staan benoemd in deel B van het kwalificatiedossier. Generieke eisen Engels gelden alleen voor niveau 4 vanaf augustus 2012.

Centraal ontwikkelde examens

De generieke eisen worden voor een deel geëxamineerd door middel van (pilot) centraal ontwikkelde examens. Voor rekenen geldt dit voor alle domeinen. Voor Nederlands geldt dit voor lezen en luisteren. Informatie over de centraal ontwikkelde examens is te vinden op de website van het College voor Examens, www.examenbladmbo.nl.

Voor de overige (sub)domeinen van Nederlands en voor Engels geldt dat deze generieke eisen worden geëxamineerd door middel van instellingsexamens¹. Vanaf 2017-2018 zullen lezen en luisteren Engels (niveau 4) centraal geëxamineerd worden.

Instellingsexamens voor de generieke eisen

¹ Tot aan de invoering van de centraal ontwikkelde examens moeten ook de rekeneisen en de eisen voor lezen en luisteren door middel van instellingsexamens worden getoetst. De pilotexamens kunnen gebruikt worden als instellingsexamens.

De instelling is verantwoordelijk voor de instellingsexamens. De manier waarop deze worden vormgegeven wordt beschreven in het examenreglement van de opleiding. Zie hiervoor ook de Notitie Talen, Rekenen en Loopbaan & burgerschap van de onderwijsinspectie van januari 2014 en de bijbehorende Normenbundel.

Bij de inrichting van het instellingsexamen kan gedacht worden aan de volgende punten:

- ✚ De contexten die voor de instellingsexamens worden gebruikt, kunnen ontleend worden aan maatschappelijke situaties en aan algemene of specifieke beroepssituaties.
- ✚ De generieke taal- en rekenen eisen kunnen zowel afzonderlijk worden geëxamineerd als geïntegreerd in de beroepsgerichte examens van de kerntaken en werkprocessen. Voorwaarden voor geïntegreerde examinering zijn:
 - dat de beheersing van de generieke eisen wordt beoordeeld met afzonderlijke beoordelingsvoorschriften en cesuur;
 - dat de beoordeling plaatsvindt door (vak)bekwame beoordelaars.
- ✚ Bij de examinering van de generieke eisen moet gelet worden op voldoende dekking van de (sub-)domeinen van het referentiekader.
- ✚ Bij de examinering van de generieke eisen wordt de weging van de verschillende taalvaardigheden van te voren bepaald, vastgelegd en meegedeeld aan de studenten. De weging vindt plaats op grond van professionele argumenten waarbij recht gedaan wordt aan de referentieniveaus.

Het Steunpunt taal en rekenen mbo heeft voorbeeldexamens Nederlands laten ontwikkelen voor de domeinen die niet centraal geëxamineerd gaan worden en voorbeeldexamens moderne vreemde talen. Deze voorbeeldexamens en de bijbehorende handreiking kunnen gedownload worden via de website van het Steunpunt.

Beoordeling van de generieke eisen Nederlands en rekenen

Vanaf de invoering van centrale examens vindt de uiteindelijke beoordeling van de generieke eisen plaats door middel van een cijfer. Voor rekenen is dit het cijfer van het centraal ontwikkeld examen. Voor Nederlands is dit het gemiddelde van het cijfer voor het instellingsexamen (op één cijfer achter de komma) en het cijfer van het centraal ontwikkeld examen (op één cijfer achter de komma) afgerond op een heel cijfer.

Beoordeling van de generieke eisen Engels

Vanaf augustus 2012 dienen de generieke examens met een cijfer beoordeeld te worden. Het eindcijfer is het gemiddelde van de examinering van de verschillende vaardigheden. Wanneer het centraal examen Engels is ingevoerd (diplomeringsjaar 2017-2018) wordt het gemiddelde van de instellingsexamens gemiddeld met het eindcijfer van het centraal ontwikkeld examen. Meer informatie over het implementatietraject centraal examen Engels is beschikbaar op de website van het College voor Examens.

Examinering van specifieke/beroepsgerichte taal- en rekenen

Specifieke onderdelen betreffen de door de kenniscentra opgestelde specifieke kwalificatie-eisen die geordend in kerntaken en werkprocessen zijn opgenomen in het kwalificatiedossier.

Examinering van de beroepsspecifieke eisen Nederlands en rekenen

Deel C bevat de beroepsgerichte kwalificatie-eisen. Naast vakkennis en –vaardigheden worden hier (indien van toepassing) specifieke eisen aan beheersing van het Nederlands en/of rekenen (kennis en vaardigheden) beschreven die nodig zijn voor de uitvoering van de werkprocessen. Hiervoor geldt dat de beroepsgerichte eisen voor Nederlands en rekenen in voldoende mate terugkomen in het beroepsgerichte examen, zodanig dat recht wordt gedaan aan deze eisen. Toepassing van het Nederlands bij de kerntaken en werkprocessen zal doorgaans geen probleem vormen. Ook is toepassing van rekenkundige handelingen vaak noodzakelijk voor het adequaat uitvoeren van kerntaken en werkprocessen.

Instellingen hoeven ons daarom in principe niet aan te tonen dat de beroepsgerichte Nederlandse taal- en rekenvaardigheden in voldoende mate terugkomen in het beroepsgerichte examen. Over de keuze voor wel of niet afzonderlijk examineren hoeft de instelling geen verantwoording af te leggen. Echter als de eis aan Nederlands of rekenen zeer specifiek is geformuleerd bij een bepaald werkproces, dan moet de beheersing ervan expliciet getoetst en beoordeeld worden binnen de examinering van dat werkproces.

Examinering van de beroepsspecifieke eisen Engels

De beroepsgerichte eisen voor moderne vreemde talen moeten in voldoende mate terugkomen in het beroepsgerichte examen, zodanig dat recht wordt gedaan aan de mvt-eisen zoals gesteld binnen de beroepseisen van het betreffende kwalificatiedossier. Als de mvt-eisen terugkomen bij meer kerntaken en/of werkprocessen dan mogen deze in een beroepsgericht examen geïntegreerd of afzonderlijk geëxamineerd worden. In dat laatste geval moet dan wel de link met de kerntaken/werkprocessen gelegd worden. Ook mag de instelling bij de examinering van deze (bij meerdere kerntaken/werkprocessen beschreven) mvt-eisen een verantwoorde keuze maken uit deze kerntaken en werkprocessen. Daarbij moet dan wel aangetoond worden dat de keuze representatief is voor de beheersing bij de andere kerntaken/werkprocessen.

Als de mvt-eisen zeer specifiek zijn geformuleerd bij een bepaald werkproces, dan moet de beheersing ervan expliciet terugkomen bij de examinering van dat werkproces.

Beoordeling van de beroepsspecifieke taal- en rekenen

De opleiding/onderwijsinstelling is verantwoordelijk voor de werkwijze, de manier van beoordelen en het bepalen van plaats en gewicht van taal en rekenen in het geheel van de beroepsgerichte examinering en legt dit vast ten behoeve van de studenten.